

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

VM/2255/00.00.05/2012

Kunta- ja aluehallinto-osasto

17.1.2013

Julkinen

Budjettiosasto

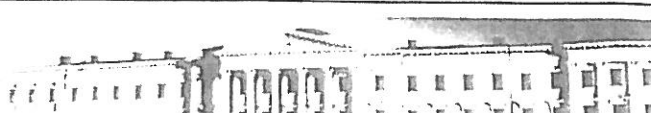
Lausuntopyyntönne

Kunta- ja aluehallinto-osaston lausunto ehdotuksesta toimenpideohjelmaksi huippunopean laajakaistan edistämiseksi

Budjettiosasto on pyytänyt kunta- ja aluehallinto-osaston lausuntoa otsikon asiasta. Toimenpideohjelman tausta on hallitusohjelmassa, jonka tavoitteena on edistää nopeiden laajakaistayhteyksien käyttöönottoa koko maassa ja nopeuttaa vapaan langattoman verkon leviämistä. Kotitalouksille turvataan kohtuuhintainen mahdollisuus nopeaan laajakaistaverkkoon liittymiseen ja käyttöön.

Toimenpideohjelma lähtee siitä, että yhteiskunnan asenteiden ja rakenteiden tulee mahdollistaa digitaalisten palveluiden innovaatiot, kokeilut ja yleistyminen, jotta Suomesta voi muodostua maailman johtava digitaalisen palvelukulttuurin valtio. Toimenpideohjelman taustalla on havainto, että huippunopeiden laajakaistayhteyksien markkinaehtoinen tarjonta keskittyy tiiviisti asuttuihin kaupunkeihin ja ohjelmantarkoituksena on edistää huippunopean laajakaistaverkon leviämistä pientaloalueilla.

Hallinnon ja sen palvelujen kehittämisen näkökulmasta on tärkeä havainto, että 90 % 16-74 vuotiaista käyttää internetiä ja 78 % käyttää sitä päivittäin. Näin korkea käyttäjämäärä antaa todellisen mahdollisuuden siirtää palveluja ja toimintaa laajassa mittakaavassa verkkoon. Myös julkisen hallinnon palveluja koskee havainto, että rikastuvat, liikkuvaa kuvaa sisältävät palvelut asettavat laajakaistan nopeudelle ja yhteyden laadulle aikaisempaa suuremmat vaatimukset.

Toimenpideohjelmassa pääpaino on aivan oikein yksityisten palvelujen edellytysten turvaamisessa, koska niissä volyymit ovat julkisia palveluja suurempia. Edellytykset ovat kuitenkin verkkopalveluissa samat ja toimenpideohjelmassa voisikin mainita useammin myös julkisten palvelujen kasvavan tarjonnan verkossa.

Valtiovarainministeriössä on SADe- ohjelman osana toimiva Etäpalveluhanke, jossa valmistellaan julkisen hallinnon yhteistä videoneuvotteluun ja sen oheispalveluihin, kuten yhteiseen ajanvaraukseen ja palveluhakemistoon, perustuvaa asiakaspalvelujärjestelmää. Tämän järjestelmän toiminta samoin kuin etätyössä ja muissa neuvottelu- ja kokoustilanteissa tarvittavat videoneuvotteluyhteydet vaativat riittävän suorituskykyisiä ja vakaita laajakaistayhteyksiä. Asiakaspalvelu 2014 –hankkeessa valmisteltavana oleva julkisen hallinnon yhteinen asiakaspalvelu perustuu suurelta osalta toimivaan etäpalveluun.

Myös julkisen hallinnon verkkopalveluihin pätee, että onnistuneissa palveluissa ratkaisevia asioita ovat käyttäjäkokemukset ja käytön helppous.

Toimenpideohjelman luvun 4.1. kotitaloushyödyissä ei ole mainittu yhtäkään julkiseen sektoriin liittyvää hyötyä, vaan niitä käsitellään luvussa 4.3. Myös kotitalouksia koskevassa luvussa olisi syytä mainita, että julkishallinnon erilaiset liikkuvaan kuvaan perustuvat sosiaali-, terveys- ja hallintopalvelut vähentävät kotitalouksien matkustamistarvetta harvenevan virastoverkon luokse. Luvussa 4.3. esitetyt hyödyt ovat todellisia, mutta keskittyvät voimakkaasti erityisryhmiin kuten vanhuksiin. Myös työikäinen väestö hyötyy julkisen hallinnon verkkopalveluista. On huomattava, että julkista hallintoa koskee suuri osa luvussa 4.2. käsiteltyjä yrityksiä hyötyjä.

Etäpalvelujen vieminen viranomaisten ja kuntien omien toimitilojen ulkopuolelle edellyttää yleisiltä laajakaistayhteyksiltä riittävää nopeutta, kattavuutta ja vakautta. Julkisen hallinnon palvelujen järjestämisessä yhdenvertaisuus on merkittävä tekijä. Laajamittainen toimintojen siirtäminen verkkoon ja perinteisen infrastruktuurin purkaminen on mahdollista vain, jos tällaisen verkon kattavuus on hyvä ja toimivuus joka paikassa riittävä. Päälekkäisillä palvelukanavilla viranomaishyödyt katoavat helposti useiden kanavien ylläpitämiseen.

Toimenpideohjelmaluonnoksen toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Osa toimenpiteistä on luonteeltaan yleisempiä, kuten mallin luominen kaupunkien ja kuntien rakennusviranomaisten nykyistä ennakoivammalle infrastruktuurihankkeiden koordinoinnille. Yleisempien toimenpiteiden toteuttamisessa on syytä tehdä kiinteää yhteistyötä muiden hallinnonalojen kanssa.

Toimenpiteiden toteuttamisen kustannuksia ja kustannusvaikutuksia kunnille tai valtiolle toimenpideohjelmassa ei ole käsitelty. Tämä on selkeä puute ja ennen hyväksymistä toimenpideohjelmaan tulisi lisätä nämä tiedot.

Toimenpideohjelmassa ei käsitellä laajakaistaan liittyvää vaihtelevan välituskvyn ongelmaa lainkaan. Palveluiden kannalta on ongelmallista, että nimellisesti tietyn nopeustason yhteys pystyy tarjoamaan tätä nopeutta vain

aika ajoin ja todellisuudessa käytettävissä on suurimman osan ajasta selvästi hitaampi yhteys. Kotitalouksille ja niille tarjottaville palveluille tällä on suuri merkitys ja siksi asiaa tulisi käsitellä toimenpideohjelmassa.

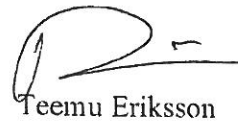
Määräpäivä: 22.1.2013

Ylijohtaja

Päivi Laajala

Finanssineuvos

Teemu Eriksson